

GÖTA HOVRÄTT
Avdelning 1
Rotel 15

DOM
2022-04-14
Jönköping

Mål nr
B 1446-21

Sid 1 (3)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Örebro tingsrätts dom den 31 mars 2021 i mål nr B 4362-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anette Ölmbo
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Örebro

Klagande (Tilltalad)

SUSANNA Elena Rydholm, 19660527-6689
Sofiavägen 8
691 54 Karlskoga

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Janette Stjernström
Advokatfirman Glimstedt Örebro HB
Järntorgsgatan 12
703 61 Örebro

SAKEN

Dataintrång

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens domslut endast på så sätt att hovrätten bestämmer påföljden till penningböter 3 000 kr.

Janette Stjernström får ersättning av staten med 8 612 kr. Av beloppet avser 6 890 kr arbete och 1 722 kr mervärdesskatt.

Staten ska stå för kostnaden i hovrätten för försvararen.

Dok.Id 360312

Postadress
Box 2223
550 02 Jönköping

Besöksadress
Hovrättsgård 4

Telefon
036-15 69 00
E-post: gota.hovratt@dom.se
www.gotahovratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Susanna Rydholm har yrkat att hovrätten ska frikänna henne eller sänka straffet. Därutöver har hon yrkat att hovrätten ska låta kostnaden vid tingsrätten för hennes försvarare stanna på staten.

Åklagaren har motsatt sig att tingsrättens dom ändras.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

Bevisningen i hovrätten är densamma som vid tingsrätten. Upptagningar av förhören där har spelats upp.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Susanna Rydholm har även i hovrätten vidgått att hon den 3 december 2015 berett sig tillgång till uppgifter i journalsystemet hänförliga till sin sambo Per-Åke Andersson, men invänt att detta skett med Per-Åke Anderssons samtycke och innefattat en åtgärd som inneburit att hon deltagit i vården av honom.

Om detta är till en början att säga att vad som avses skyddas genom straffbestämmelsen om dataintrång är integriteten hos det aktuella informationssystemet och uppgifterna däri. Av detta följer att bestämmelsens brottsförutsättning ”olovligen” inte är uppfylld om åtgärden sker med samtycke av den som för systemets räkning förfogar över uppgiften. Inte heller är åtgärden olovlig om den vidtas i överensstämmelse med gällande rätt, som i förevarande fall utgörs av främst bestämmelserna i patientdatalagen (2008:355) om bl.a. inre sekretess och elektronisk åtkomst inom en vårdgivares verksamhet.

I förevarande fall saknas samtycke av den som förfogar över uppgiften. Att samtycke må ha förelegat från Per-Åke Anderssons sida saknar betydelse. Till detta kommer att Susanna Rydholms åtkomst inte varit tillåten enligt patientdatalagen och därmed olovlig i straffbestämmelsens mening. För sådan tillåtlighet hade nämligen enligt den lagens 4 kap. 1 § krävts att hon deltagit i vården av Per-Åke Andersson och detta i den mening att hon bidragit med någon kompetens i denna vård (se Nymark, Patientdatalagen [2021, version 1D, JUNO], kommentaren till 4 kap. 1 §). Att sådana kompetensbidrag

inte lämnats har framgått i målet. Inte heller av annat skäl har hon behövt uppgiften för sitt arbete inom hälso- och sjukvården.

På grund av det anförda ska Susanna Rydholm dömas för att den 3 december 2015 olovligt i journalsystemet ha berett sig tillgång till uppgift om patient. Detta har skett uppsåtligt och utgör dataintrång.

Med hänsyn till den tidsutdräkt som förekommit i lagföringen ska påföljden i stället för dagsböter bestämmas till penningböter.

Skäl saknas att bestämma på annat sätt än tingsrätten i frågan om Susanna Rydholms skyldighet att i den instansen återbetala kostnaden för försvararen. Kostnaden för hennes försvar i hovrätten ska stanna på staten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 12 maj 2022.

I avgörandet har deltagit hovrättspresidenten Charlotte Brokelind, hovrättsrådet Patrik Örnsved (referent) och tf. hovrättsassessorn Robin Henningson samt nämndemännen Birger Aceby och Inga-Maj Eleholt.

Hovrätten är enig.

ÖREBRO TINGSRÄTT
F33
DOHA 21

DOM
2021-03-31
meddelad i
Örebro

Mål nr: B 4362-18

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

SUSANNA Elena Rydholm, 19660527-6689
Sofiavägen 8
691 54 Karlskoga

Offentlig försvarare:

Advokat Janette Stjernström
Advokatfirman Glimstedt Örebro HB
Järntorgsgatan 12
703 61 Örebro

Åklagare

Kammaråklagare Allen Saruchanjan Sinelnikov
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Örebro
Box 1634
701 16 Örebro

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Dataintrång, 4 kap 9 c § 1 st brottsbalken
2015-12-03

Åtal som den tilltalade frikänns från

Dataintrång, 4 kap 9 c § 1 st brottsbalken
2016-09-05 -- 2017-07-03 (4 tillfällen)

Påföljd m.m.

Dagsböter 30 om 370 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Janette Stjernström får ersättning av staten med 24 201 kr. Av beloppet avser 17 100 kr arbete, 1 956 kr tidspillan, 305 kr utlägg och 4 840 kr mervärdesskatt. Susanna Rydholm ska betala 5 000 kr av denna kostnad till staten.

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress
Järnvägsatan 1 A
Telefon
019-16 63 00

Öppettider
måndag - fredag
08:30-16:00

Postadress
Box 383
701 47 Örebro

E-post
orebro.tingsratt@dom.se
Webbplats
www.orebrotingsratt.domstol.se

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Åklagaren har yrkat att Susanna Rydholm ska dömas för brott enligt bilaga 1.

Susanna Rydholm har vidgått de faktiska omständigheterna men förnekat ansvar för brott då sökningarna har skett med samtycke från patienten samt inom ramen för hennes arbete.

UTREDNING

Susanna Rydholm har hörts.

På åklagarens begäran har rätten hållit förhör med vittnena Katrin Eriksson, verksamhetschef på vårdcentralen, Mikael Ericsson, informationssäkerhetssamordnare på Region Örebro län, och Henrik Ahlin, chefsläkare. Åklagaren har som skriftlig bevisning lagt fram åtalsanmälan från Inspektionen för vård och omsorg, utdrag utvisande aktuella slagningar och kopia av journalanteckningar.

På Susanna Rydholms begäran har rätten hållit förhör med vittnet Per Åke Andersson, sambo med Susanna Rydholm.

DOMSKÄL

Skuld

Följande är utrett. Susanna Rydholm arbetade vid tiden för gärningarna som sjuksköterska vid Karolina vårdcentral i Karlskoga. Hon har vid de nu aktuella brotts-tillfällena gjort sökningar på sin sambo Per Åke Andersson i vårdcentralens journal-system respektive bokningssystem. Vid samtliga tillfällen, förutom tillfället den 3 december 2015 finns journalanteckningar avseende vilken åtgärd som Susanna Rydholm har vidtagit i journal- respektive bokningssystemet.

Susanna Rydholm har uppgett att hon vid samtliga tillfällen hade Per Åke Andersson samtycke till att gå in i hans journal och att de åtgärder som hon vidtagit när hon gått in i systemen har ingått i hennes ordinarie arbetsuppgifter och att hon därmed har deltagit i vården av Per Åke Andersson.

Enligt 4 kap. 9 c § brottsbalken döms den som olovligen bereder sig tillgång till en uppgift som är avsedd för automatiserad behandling för dataintrång till böter eller fängelse i högst två år. För att en handling ska leda till ansvar för dataintrång krävs att handlingen har skett olovligen med uppsåt. Ett förfarande är olovligt om det sker utan tillstånd av den som har rätt att förfoga över uppgiften och saknar stöd i gällande rätt. Det krävs inte att intrånget sker i ett visst syfte. Det är själva intrånget som straffbeläggs.

Den som arbetar hos en vårdgivare får enligt 4 kap. 1 § patientdatalagen (2008:355) ta del av dokumenterade uppgifter om en patient endast om han eller hon deltar i vården av patienten eller av annat skäl behöver uppgifterna för sitt arbete inom hälso- och sjukvården. Det straffbara området begränsas alltså av om den vårdanställda har en vårdrelation till patienten eller om uppgifterna behövs för den vårdanställdes arbetsuppgifter i sjukvården. Den som bereder sig tillgång till en uppgift om en patient utan att någon av dessa förutsättningar är uppfyllda har från objektiva utgångspunkter olovligen tagit del av uppgiften.

Mot bakgrund av att det ovanstående saknas det betydelse om Per Åke Andersson har lämnat sitt samtycke så länge som Susanna Rydholm inte har deltagit i vården. Tingsrätten har därför att ta ställning till om Susanna Rydholm kan anses ha deltagit i vården av Per Åke Andersson.

Avseende händelsen den 3 december 2015 saknas uppgift i journalsystemet vad som föranlett Susanna Rydholms sökning i journalsystemet. Det har inte heller framkommit att det finns någon läkartid eller någon annan vårdrelaterad notering i nära anslutning till sökningen. Tingsrätten anser därför att sökningen inte skett inom ramen för Susanna Rydholms deltagande i vården av Per Åke Andersson eller att Susanna Rydholm behövt

uppgifterna för hennes arbetsuppgifter i sjukvården. Sökningen kan därmed inte anses ha skett lovligen och Susanna Rydholm ska därför dömas för dataintrång.

Avseende slagningarna den 5 september 2016, 20 januari 2017 och 3 juli 2017 framgår av journalanteckningarna, och Henrik Ahlins uppgifter, att Susanna Rydholm den 5 september 2016 och den 20 januari 2017 har gjort en anteckning om Per Åke Anderssons besvär och att hon även bokat läkartid respektive telefontid till läkare samt att det den 3 juli 2017 har varit ett läkarbesök. Av Susanna Rydholms uppgifter framgår att det ingår i hennes ordinarie arbetsuppgifter att boka både läkartider och telefontider och av Katrin Erikssons uppgifter framgår att när man bokar tider så deltar man i vården av patienten. Sammantaget anser tingsrätten att Susanna Rydholm vid dessa tillfällen har deltagit i vården av Per Åke Andersson och att hon därför hade rätt att göra sökningarna i hans journal. Att hon inte dokumenterat att hon är anhörig till patienten eller att hon hade uttryckligt samtycke till sökningen förändrar inte den bedömningen. Susanna Rydholm ska därför frikännas från dataintrång vid två tillfällen den 5 september 2016, ett tillfälle den 20 januari 2017 och ett tillfälle den 3 juli 2017.

Straff

Påföljden kan stanna vid dagsböter.

Betalning av kostnaden för försvararen

Janette Stjernström har begärt ersättning med 34 443 kr, varav 25 294 kr för 17,75 timmars arbete. Målet inleddes genom att Janette Stjernström förordnades som försvarare den 30 augusti 2018. För försvararens del har arbetet innefattat bl.a. deltagande i förhör, kontakter med klienten, genomgång av förundersökningen samt upprättande av bevisuppgift. Målet har dock inte varit av svårare art eller särskilt stor omfattning. Den sammanlagda förhandlingstiden i målet uppgår till cirka tre timmar, inklusive bevisupptagning. Förundersökningsprotokollen omfattar cirka 60 sidor. Även om Janette Stjernström har åberopat egen bevisning anser tingsrätten att den begärda ersättningen är för hög. Vid en samlad bedömning får Janette Stjernström därför anses

skäligen tillgodosedd med ersättning för 12 timmar arbete. Övrig begärd ersättning är skäligen och ska bifallas.

Mot bakgrund av Susanna Rydholms ekonomiska förhållanden samt att hon endast döms för ett av de fem åtalade brotten ska hon återbetala 5 000 kr.

Avgift till brottsofferfond

Eftersom Susanna Rydholm döms för brott där fängelse finns i straffskalan, ska hon betala en avgift till brottsofferfonden.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (TR-01)

Domen kan överklagas. Överklagandet ska ha inkommit till tingsrätten senast den 21 april 2021. Tingsrätten skickar det vidare till Göta hovrätt.

Clara Åbyhammar

I avgörandet har tingsfiskalen Clara Åbyhammar samt nämnd deltagit.

Tingsrätten är enig.

Örebro tingsrätt
B 4362-18

ÖREBRO TINGSRÄTT
Rotel 5

INKOM: 2020-10-20
MÅLNR: B 4362-18
AKTBIL: 18

Stämningsansökan

Tilltalade

Susanna Elena Rydholm (19660527-6689)
Företräds av advokat Janette Stjernström.

Ansvarsyrkanden m.m.

1.1 DATAINTRÅNG

5000-K42755-18

Susanna Rydholm har olovligen berett sig tillgång till uppgift rörande patient i Region Örebro läns databaserade vårdssystem (journalssystem). Det hände den 3 december 2015 på Karolina Vårdcentral, Urbrinken 4, Karlskoga, Karlskoga kommun.

Susanna Rydholm begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 4 kap 9 c § 1 st brottsbalken

1.2 DATAINTRÅNG

5000-K42755-18

Susanna Rydholm har olovligen berett sig tillgång till uppgift rörande patient i Region Örebro läns databaserade vårdssystem (journalssystem). Det hände den 5 september 2016 kl 08.02 på Karolina Vårdcentral, Urbrinken 4, Karlskoga, Karlskoga kommun.

Susanna Rydholm begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 4 kap 9 c § 1 st brottsbalken

1.3 DATAINTRÅNG

5000-K42755-18

Susanna Rydholm har olovligen berett sig tillgång till uppgift rörande patient i Region Örebro läns databaserade vårdssystem (journalssystem). Det hände den 5 september 2016 kl 08.11 på Karolina Vårdcentral, Urbrinken 4, Karlskoga, Karlskoga kommun.

Susanna Rydholm begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 4 kap 9 c § 1 st brottsbalken

1.4 DATAINTRÅNG

5000-K42755-18

Susanna Rydholm har olovligen berett sig tillgång till uppgift rörande patient i Region Örebro läns databaserade vårdssystem (journalssystem). Det hände den 20 januari 2017 på Karolina Vårdcentral, Urbrinken 4, Karlskoga, Karlskoga kommun.

Susanna Rydholm begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 4 kap 9 c § 1 st brottsbalken

1.5 DATAINTRÅNG

5000-K42755-18

Susanna Rydholm har olovligen berett sig tillgång till uppgift rörande patient i Region Örebro läns databaserade vårdssystem (journalssystem). Det hände den 3 juli 2017 på Vårdcentral karolina, Urbrinken 4, Karlskoga, Karlskoga kommun.

Susanna Rydholm begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 4 kap 9 c § 1 st brottsbalken

Muntlig bevisning

1. Förhör med den tilltalade **Susanna Rydholm** som förnekar brott.
2. Förhör med vittnet **Katrin Eriksson** bl a angående vilken information som lämnas till anställda gällande journaler och sekretess, angående upptäckten av aktuella slagningar samt angående hennes kontakter med Susanna Rydholm till styrkande av att Susanna Rydholm olovligen berett sig tillgång till annan persons journaler. Telefonförhör tillräckligt.

3. Förhör med vittnet, tillika säkerhetsansvarige, **Mikael Ericsson**, Region Örebro län, angående hur många gånger Susanna Rydholm öppnat annan persons journal vid de datum som omfattas av åtalet till styrkande av antalet åtalade tillfällen. Telefonförhör tillräckligt.
4. Förhör med vittnet **Henrik Ahlin** angående huruvida det funnits något samtycke registrerat för aktuella slagningar till styrkande av att Susanna Rydholm olovligen berett sig tillgång till annan persons journaler. Telefonförhör tillräckligt.

Övrig bevisning

1. Åtalsanmälan från IVO (förundersökningsprotokoll s. 4-6) till styrkande av påstådda otillåtna slagningar/inloggningar.
2. Utdrag utvisande aktuella slagningar (förundersökningsprotokoll s. 18-20) till styrkande av att Susanna Rydholm olovligen berett sig tillgång till annan persons journaler.
3. Kopia på journalanteckningar (förundersökningsprotokoll s. 16-17) till styrkande av att inget samtycke finns noterat för slagningar den 5 september 2016 eller den 20 januari 2017.

Handläggning

OBS! Preskriptionsvarning.

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se